

Huvudman

Sundsvalls kommun
sundsvalls.kommun@sundsvall.se

Beslut

Datum 2026-07-02
Dnr SI 2026:3148
Sida **1 (17)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Höglundaskolan i Sundsvalls kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sundsvalls kommun att senast den **29 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skolans arbete med särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sundsvalls kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sundsvalls kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans arbete med särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle före den 22 oktober 2026 informera samtlig skolpersonal om skollagens bestämmelser om skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av en utredning om särskilt stöd samt hur en anmälan till rektorn ska ske.
Huvudmannen ska ge in uppgifter om vilken information som förmedlats samt när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 a § första stycket och 3 kap. 7 § skollagen)
2. Se till att elever som lärarna eller övrig skolpersonal befarar inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att de getts stöd i form av extra anpassningar, anmäls till rektorn eller till den rektorn har delegerat uppgiften att ta emot anmälningar till. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Huvudmannen ska ge in en redogörelse för vilka elever som har anmälts till rektorn under perioden den 2 juli – den 22 oktober 2026. (3 kap. 7 § skollagen)
3. Se till att rektorn inleder en utredning om en elevs behov av särskilt stöd för varje anmälan om behov av särskilt stöd som görs till

rektorn eller den rektorn har delegerat uppgiften att ta emot anmälningar till. I varje utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 2 juli – den 22 oktober 2026, samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Inkom med ovan angiven dokumentation. (3 kap. 7 § skollagen)

4. För varje utredning om särskilt stöd som har färdigställts under perioden avseende perioden den 2 juli – den 22 oktober 2026 ska rektorn, eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattas under ovanstående period. Inkom med ovan angiven dokumentation samt samtliga beslut om åtgärdsprogram respektive beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram som fattats under perioden. (3 kap. 9 § skollagen)
5. Se till att det är rektorn som fattar beslut för de elever som ska ges särskilt stöd i form av anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en redogörelse hur skolan säkerställt detta. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden den 2 juli – den 22 oktober 2026 och i förekommande fall ska huvudmannen i samband med redovisningen inkomma med exempel på beslut om anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning. (3 kap. 9, 11 och 12 §§ skollagen)

Studiehandledning på modersmålet

6. Huvudmannen ska se till att de elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det i de ämnen de har behov av det. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med uppgifter om vilka elever som under perioden den 2 juli – den 22 oktober 2026 har bedömts behöva studiehandledning på modersmålet, skolans bedömning vad gäller omfattning och utformning av stödet för respektive elev, samt en beskrivning av hur respektive elev ges studiehandledning på modersmålet. (1 kap. 4 § skollagen samt 5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185))

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

7. Se till att klargöra skyldigheten för personal att se till att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast används i undervisningen enligt lärares instruktioner eller om de utgör extra anpassningar eller särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Inkom med en redogörelse för när och vilken information som har förmedlats till personal samt vad som händer om reglerna inte efterlevs. (2 kap. 34 a § första stycket och 5 kap. 4 a § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:3148) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2026 inlett en tillsyn av grundskoleverksamheten vid Höglundaskolan i Sundsvalls kommun. Höglundaskolans verksamhet omfattar grundskola för årskurserna 4–9 samt anpassad grundskola för årskurserna 7–9. Vid skolan går ca 380 elever.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Höglundaskolan följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning.

Skolinspektionen har även i tillsynen kontrollerat om Höglundaskolan följer gällande bestämmelser om kränkande behandling. Mot bakgrund av de lagändringar framgår av SFS 2026:1096 och som träder kraft 1 augusti 2026 kommer detta tillsynsområde att utgå. Upplyningsvis vill Skolinspektionen vill lyfta fram vikten av att huvudmannen tillämpar den nya lagstiftningen när den träder i kraft.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 15 och 27 april 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. skolans rutin för hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Skolans arbete med särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

Av intervju med rektorn framkommer att rektorn delegerat uppgiften att ta emot anmälningar om utredningsbehov av särskilt stöd till skolans två biträdande rektorer. Lärare, medlemmar i elevhälsan och de biträdande rektorerna uppger att enligt skolans rutiner ska en sådan anmälan ske via en särskild blankett som skickas till elevhälsan. De biträdande rektorerna har möjlighet att del av anmälningarna, eftersom de ingår i elevhälsan. I en anmälan om utredning om behov av särskilt stöd ska lärarna redogöra för vilka stödinsatser som genomförts i form av extra anpassningar samt lämna information om elevens generella skolsituation. Därtill finns, enligt de biträdande rektorerna, en separat blankett som ska användas för att anmäla om en elev behöver utredas för behov av särskilt stöd, om anmälan avser stöd i ett enskilt ämne.

De biträdande rektorerna uppger att i vissa fall är blanketterna för anmälan om utredning om behov av särskilt stöd otydligt ifyllda och det saknas information om vilka extra anpassningar som genomförts. I dessa situationer returneras anmälningarna till aktuell lärare för komplettering.

Av intervjuer med lärare i mellanstadiet framkommer att lärare har använt blanketten för anmälan om utredning om behov av särskilt stöd även i andra situationer, exempelvis för att söka stöd av logoped eller att ansöka om en personlig elevdator för en elev. En lärare gjort en "gruppanmälan" via blanketten för anmälan om utredning om behov särskilt stöd till elevhälsan avseende flertalet elever. Enligt medlemmar i elevhälsan och en biträdande rektor kan man inte anmäla elever för utredning av behov av särskilt stöd genom en sådan gruppanmälan.

De biträdande rektorerna samt lärare i mellan- och högstadiet uppger att indikationen för att göra en anmälan om utredning av en elevs behov av

särskilt stöd är när lärarna anser att elever riskerar att inte uppfylla betygskriterierna, trots att de gett eleverna stöd i form av extra anpassningar. Lärare uppger bland annat att det kan handla om situationer när en lärare försöker göra det hen kan för eleven i elevgruppen, men att läraren inte med att hinner ge eleven det stöd som behövs utifrån situationen i elevgruppen. En anmälan kan också göras utifrån att eleven har sociala svårigheter och det sker kränkande behandling av andra elever.

En av de biträdande rektorerna säger att hen upplever att lärarna uppfyller sin anmälningsplikt i de fall där eleven har svårigheter i flera ämnen och där tydliga mönster finns. När det gäller elever som har svårigheter i endast ett ämne finns det en större risk för att ansvariga lärare inte gör en anmälan om utredning om behov av särskilt stöd. Det kan exempelvis handla om att en elev inte kan simma eller har frånvaro.

Av intervjuer med biträdande rektorer, personal i elevhälsan och rektorer framgår arbetslagen arbetar med resultatprognoser i ett speciellt program. Lärarna markerar elevers måluppfyllelse genom att klickar i olika färger. En av de biträdande rektorerna samt elevhälsans medlemmar uppger att om eleven är markerad med rött, då ska det ske en anmälan om utredning om behov av särskilt stöd. Medlemmar i elevhälsan uppger att lärarna gjort formella anmälningar kring vissa av de elever som markerats med rött i samband med resultatprognosen medan vissa lärare har lämnat informationen för kännedom till elevhälsan. En medlem i elevhälsan säger att det kan vara så att lärare vid rödmarkering tar för givet att eleven är anmäld för utredning om behov av särskilt stöd, vilket inte alltid behöver vara fallet. Det framkommer också av utredningen att det finns elever som är markerade med rött som inte är anmälda för utredning om behov av särskilt stöd. Exempelvis uppger en lärare att en elev¹ som hade F i betyg i två ämnen under höstterminen 2025 rödmarkerad på flera ämnen. Eleven är enligt en annan lärare inte anmäld för utredning om behov av särskilt stöd, vilket också framgår av den skriftliga förteckning över vilka elever som är anmälda för utredning om behov av särskilt stöd som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen.

Av betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av framkommer att två elever har haft F i betyg i flertalet ämnen både vårterminen 2024 och höstterminen 2025. Vad gäller den första eleven² beskriver en lärare att eleven har en frånvaroproblematik som försvårar elevens måluppfyllelse. Eleven ges stöd under läxläsningstid. Lärarna som deltar i intervjun känner inte till om eleven har anmälts för utredning om behov av särskilt stöd. Vad gäller den andra eleven³ säger en lärare att eleven befaras att inte komma att uppfylla betygskriterierna och bedöms enligt lärare behöva både pedagogiskt och socialt stöd. Eleven har stora svårigheter kopplade till

¹ Elev 13

² Elev 36

³ Elev 38

närvaro trots att hen befinner sig i skolan och får stöd av lärare i undervisningen. Dessa två elever är inte anmälda för utredning om behov av särskilt stöd, enligt den förteckning huvudmannen inkommit med.

Utredning om behov av särskilt stöd

Av intervju med rektorn framkommer att rektorn delegerat uppgiften att inleda en utredning om en elevs behov av särskilt stöd till skolans biträdande rektorer. Av utsagor från de biträdande rektorerna framgår att de i samband med att de beslutar om att inleda en utredning ger speciallärare eller specialpedagog i uppdrag att göra en pedagogisk kartläggning. I vissa fall kan ansvaret att utreda läggas på kurator eller skolsköterska. Därefter får lärarna ett underlag som de ska fylla i. Utredningen kan också kompletteras med annat underlag eller observationer.

Av intervjuer med lärare, medlemmar i elevhälsan och biträdande rektorer framkommer att anmälningar om utredningar om behov av särskilt stöd i vissa fall skickas tillbaka till lärarna för att de ska komplettera underlaget. Ibland görs även bedömningen att lärarna behöver prova fler extra anpassningar innan en utredning om särskilt stöd kan komma ifråga. I dessa situationer kan de ske en fördröjning i utredningsarbetet.

En medlem i elevhälsan uppger att det är otydligt vilka underlag som skolan ska använda sig av i arbetet med kartläggningar och utredningar. Flera lärare uppger att det är otydligt för dem när det startas en utredning om särskilt stöd. Någon lärare säger att det är otydligt för lärarna när de ska när de ska lämna underlag till utredningar om behov av särskilt stöd. Av intervju med medlemmar i elevhälsan framgår att det finns en elev⁴ där en utredning varit pågående sedan januari 2025, som vid tidpunkten för Skolinspektionen besök i april 2026 ännu inte var färdigställd. Dröjsmålet uppges bland annat bero på att elevhälsan inväntar underlag från lärare.

Av intervju med de biträdande rektorerna framgår att skolan i vissa fall inte genomför kartläggningar av elevernas svårigheter, såsom när elevens behov redan är kända. Enligt de biträdande rektorerna kan elevhälsan göra en "snabbedömning" i dessa fall. Medlemmar i elevhälsan uppger att det ibland kommer in elevärenden där biträdande rektor direkt beslutar att det blir ett åtgärdsprogram och att skolan hoppar över steget att göra en utredning. Flera elever har enligt dem ett beslut om åtgärdsprogram utan att skolan gjort någon "riktig" kartläggning eller utredning. Enligt elevhälsan kan detta leda till att ämnen där en elev har svårigheter inte uppmärksammas i elevens åtgärdsprogram eller att skolan inte kan ge en fullständig bild av elevens stödbehov.

Av intervjuer med de biträdande rektorerna och medlemmar i elevhälsan framkommer vidare att skolan inte alltid startar utredningar när en

⁴ Elev 8

anmälan kommit till biträdande rektor. Medlemmar i elevhälsan uppger att det kan startas utredningar i form av pedagogiska kartläggningar som inte leder till en fullständig utredning om elevens behov av särskilt stöd, men att kartläggningen alltid leder till en insats där eleven får någon form av stöd. En biträdande rektor bekräftar att det under höstterminen 2025 inkommit anmälningar om särskilt stöd för flera elever i ett och samma mejl. Skolan har utifrån det som inkommit valt att utreda vissa elever vidare för behov av särskilt stöd medan vissa elever redan hade extra anpassningar och därför inte utreddes vidare.

Beslut om att åtgärdsprogram inte ska utarbetas

Av intervjuer de biträdande rektorerna och medlemmar i elevhälsan framkommer att det vid skolan inte finns några beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas, i de fall bedömningen efter en utredning blir att en elev inte ska ges särskilt stöd. Exempelvis är tre elever⁵, enligt den dokumentation som huvudmannen inkommit med, anmälda för utredning om behov av särskilt stöd under höstterminen 2025 samtidigt som det framgår att utredningarna är avslutade inom en månad från att anmälningarna inkommit. Inte i något av dessa fall finns beslut om att eleverna inte ska ges särskilt stöd. När det gäller två av eleverna⁶ uppger en av de biträdande rektorerna att de redan ges tillräckligt stöd i form av extra anpassningar. Medlemmar i elevhälsan uppger att det inkommit en förnyad anmälan avseende en av eleverna⁷ vid terminskiftet 2025/26 och att skolan planerar att göra en utredning om särskilt stöd. Vad gäller en av eleverna⁸ uppger den biträdande rektorn att skolan har genomfört en frånvarokartläggning och att om eleven är på plats kommer eleven att klara skolan. Medlemmar i elevhälsan uppger att det inte finns någon utredning om behov av särskilt stöd för eleven.

Beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång

Av intervjuer med rektorn och de biträdande rektorerna framkommer att det inte finns några beslut om särskilda stödåtgärder i form av enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp på skolan. Rektorn och biträdande rektorer uppger vidare att skolan formellt inte har någon särskild undervisningsgrupp. Även elevhälsans medlemmar uppger att det inte finns någon särskild undervisningsgrupp eller elever med enskild undervisning vid skolan.

Av intervju med rektorer, lärare och medlemmar elevhälsan framkommer att det finns elever⁹ som helt eller delvis får sin undervisning i en lokal som

⁵ Elev 32, 33 och 42

⁶ Elev 32 och 33

⁷ Elev 33

⁸ Elev 42

⁹ Bland annat elev 25, 37 och 40

skolan kallar "resurscentrum", mot bakgrund av att pedagogisk kartläggning visar att eleven har behov av en alternativ lärmiljö. Eleverna är inskrivna i sina ordinarie klasser men ges undervisning av lärare i resurscentrum och det framgår av elevernas åtgärdsprogram att de ska vistas där. Rektorn uppger att undervisningen inte benämns som enskild undervisning utan som särskilt stöd i resurscentrum. Lärare i högstadiet uppger att en elev¹⁰ har enskild undervisning tillsammans med en pedagog i resurscentrum, där eleven får uppgifter från respektive ämnesansvarig lärare. Beträffande två elever¹¹ uppger medlemmar i elevhälsan att det tagits beslut att eleverna ska ges undervisning i mindre grupp. Elevhälsan menar att det inte handlar om en enskild undervisningsgrupp utan att elevernas undervisande lärare har ansvar över undervisningen.

Vidare framgår av dokumentation Skolinspektionen tagit del av att bland annat en elev¹² är markerad som en elev som ges enskild undervisning. I elevens åtgärdsprogram framgår bland annat att eleven erbjuds en till en undervisning och deltar i undervisning i klass på lektioner i de praktiska och estetiska ämnena. Vidare framgår att eleven erbjuds tid med specialpedagog fyra lektionstillfällen per vecka och får då arbeta med matematik och svenska. Lärare i mellanstadiet uppger att eleven läser alla ämnen utifrån en särskild planering och att eleven inte är med i klassen utan arbetar enskilt med lärare. En biträdande rektor uppger att eleven har koncentrationssvårigheter och att på grund dessa behöver skolan göra olika anpassningar. Eleven ibland går till grupprum och ibland har tillgång till resurstöd. Den biträdande rektorn uppger att det inte handlar om enskild undervisning.

Av intervjun med rektorn och medlemmar i elevhälsan framkommer att skolans rutin är att det är rektorn som fattar beslut om anpassad studiegång. Det framkommer av skriftlig dokumentation som Skolinspektionen tagit del av att i några fall har en biträdande rektor fattat beslut om enskild undervisning. Enligt rektorn har detta varit misstag i enskilda fall.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 a § första stycket skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen ges möjligheter till kompetensutveckling.

¹⁰ Elev 37

¹¹ Elev 25 och 40

¹² Elev 12

Av 3 kap. 7 § skollagen följer bland annat att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 9 § skollagen följer bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § och om det särskilda stödet ska ges i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. Av 3 kap. 11 § framgår att i de angivna skolformerna får det särskilda stödet ges utanför den gemenskap eller gruppering där eleven normalt ingår endast om det finns särskilda skäl. (...) Innan beslut om särskild undervisningsgrupp fattas ska samråd ske med eleven och elevens vårdnadshavare, med beaktande av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa (1 kap. 10 §). Det kan innebära undervisning i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt inom skolenheten. Stödet kan också ges i andra lokaler med annan personal, t.ex. vid ett skoldaghem eller resurscenter (Prop. 2009/10:165 s. 655).

Av förarbetena framgår vidare att åtgärden att placera en elev i en särskild undervisningsgrupp ska enligt regeringens uppfattning vara ett särskilt beslut, som fattas av rektorn i samband med ett beslut om åtgärdsprogram. (...) Placeringen ska regelbundet omprövas. Skolan måste upplysa om möjligheten att överklaga samt noggrant dokumentera vilka beslut som fattats i samband med placeringen. (Prop. 2009/10:165 s. 292–293).

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår bland annat att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den

timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång).

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 31–33 §§ förvaltningslagen (2017:900). Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 928).

Enligt 31–33 §§ förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar bland annat vad beslutet innehåller samt vem eller vilka som har fattat beslutet. Beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande. En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller att anmäla elever som befaras att inte uppfylla betygskriterierna, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, till rektorn. Av utredningen framgår att skolans rutiner för hur och när lärare ska anmäla elever för utredning om behov av särskilt stöd inte följs av alla lärare. Det råder oklarheter hur blanketterna för anmälan ska hanteras och lärare kan se elever som anmällda genom att de på annat sätt signalerat till elevhälsan, utan att en formell anmälan upprättats. Enligt uppgifter från de biträdande rektorerna finns vidare en risk att ansvariga lärare inte gör en anmälan om utredning om behov av särskilt stöd när det gäller elever som har svårigheter i endast ett ämne. Vidare framkommer att lärare inte alltid anmält elever som under flera terminer i rad inte uppfyllt betygskriterierna i flera ämnen trots att de getts stöd i form av extra anpassningar och befaras att inte uppfylla betygskriterierna.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att elevers behov av särskilt stöd inte alltid skyndsamt utreds eller utreds alls. Utredningen visar att anmälningar om utredningar om behov av särskilt stöd i vissa fall skickas tillbaka till lärarna för att de ska genomföra fler extra anpassningar innan en utredning påbörjas. I vissa fall fördröjs utredningar på grund av otydligheter bland skolans personal om vilka underlag som ska ingå i utredningar avseende elevers behov av särskilt stöd eller att lärare inte lämnar in rätt underlag till den som är ansvarig för att genomföra

utredningen. Av utredningen framkommer vidare att skolan inte alltid startar utredningar om elevers behov av särskilt stöd när en anmälan kommit till biträdande rektor samt att det förekommer att åtgärdsprogram upprättas utan att en utredning om elevens behov av särskilt stöd först har genomförts.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i förhållande till skollagens krav på att rektorn när en utredning är klar ska se till att åtgärdsprogram utarbetas eller, om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, att ett beslut fattas om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av utredningen framkommer att inte finns några formella beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas på skolan trots att en utredning om behovet av särskilt stöd avslutats och biträdande rektor avgjort att eleven inte ska ges särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer också att det finns brister vad gäller skollagens krav på att rektorn ska fatta beslut om att en elev ska ges enskild undervisning, undervisning i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. Av utredningen framkommer att det finns elever på skolan ges särskilt stöd utanför sin ordinarie klass, det vill säga den gemenskap eller gruppering där eleven normalt ingår. Undervisningen ges i dessa fall i andra lokaler och med annan personal än vad som gäller för andra elever i elevernas ordinarie klasser. Dessa stödåtgärder finns dokumenterade i elevernas åtgärdsprogram. Skolinspektionen konstaterar att skolans rektor inte i dessa fall fattat de beslut som skollagen kräver när särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt. Vidare framkommer av utredningen att skolan inte alltid följt skollagens krav på att rektorn ska fatta beslut om anpassad studiegång, då biträdande rektor i vissa fall fattat sådana beslut.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn och biträdande rektorer, medlemmar i elevhälsan och lärare framkommer att personalen på skolan ansöker om tider för studiehandledning hos kommunens Centrum för flerspråkigt lärande (CFL). I de fall eleven bedöms tillhöra gruppen nyanlända elever, det vill säga har haft mindre än fyra års skolgång i landet, kan en lärare skicka in en blankett till CFL för att ansöka om studiehandledning. I dessa fall gör lärarna, under överseende av en biträdande rektor, en bedömning i vilken omfattning en elev behöver studiehandledning. I de fall en elev inte längre anses vara nyanländ krävs att skolan utarbetar ett åtgärdsprogram eleven, där elevhälsan medverkar i behovsbedömningen, för att eleven ska kunna få tillgång till studiehandledning på modersmålet. Av intervjuer med lärare och medlemmar i elevhälsan framkommer att det förekommit att lärare

skickat in ansökan om studiehandledning för elever där skolan fått avslag på ansökan, med anledning av det saknas ett åtgärdsprogram.

De biträdande rektorerna uppger att vid överlämning från årskurs 6 till årskurs 7 markerar mentorerna elevernas behov av studiehandledning på en önskelista. Därefter bereder CFL ansökan och beviljar studiehandledning utifrån tillgängliga resurser. En medlem i elevhälsan uppger att i dessa fall vill skolan att insatsen kommer i gång på en gång, annars finns det risk för att de tider som CFL erbjuder tar slut.

Av intervju med de biträdande rektorerna framkommer att CFL inte kan överpröva skolans behovsbedömning av i vilken omfattning eleven behöver studiehandledning, men CFL avgör vilken omfattning som eleven kan beviljas studiehandledning utifrån tillgång på modersmåls lärare. Ofta begränsas omfattningen av studiehandledning av bristande tillgång på modersmåls lärare och både vad gäller tid och språk. Skolan kan exempelvis ansöka om studiehandledning i flera ämnen men CFL beviljar då endast i ett eller två ämnen. Av intervjuer med lärare och medlemmar i elevhälsan nämns två elever¹³ som elever som skulle behöva mer studiehandledning än de får.

Av en skriftlig komplettering från huvudmannen framkommer att under läsåret 2025/26 har flera elever¹⁴ vid Höglundaskolan beviljats studiehandledning i en mer begränsad omfattning än vad skolan ursprungligen ansökt om. Det handlar om studiehandledning på tre olika språk. Huvudmannen uppger att skolan inte ansöker om specifikt om omfattning i tid för studiehandledning utan tid för studiehandledning i olika ämnen. Ingen av eleverna har fått studiehandledning i den omfattning av ämnen som skolan har ansökt om. Exempelvis har skolan ansökt om studiehandledning i de naturorienterande ämnena, de samhällsorienterande ämnena, teknik, engelska och matematik för en elev¹⁵. I detta fall har huvudmannen endast tillhandahållit en timmes studiehandledning per vecka i ämnet engelska. Enligt huvudmannen är den främsta orsaken till att huvudmannen kunnat tillhandahålla studiehandledning organisatoriska och schematekniska begränsningar i kombination med tillgängliga resurser. För att CFL ska bevilja en ansökan krävs att studiehandledarens tillgängliga tid synkroniserar med elevens schema. På Skolinspektionens fråga om vilka ansträngningar huvudmannen gjort för att rekrytera studiehandledare på aktuella språk under läsåret 2025/26, för det fall studiehandledare saknats uppger huvudmannen att huvudmannen har aktivt arbetat med att optimera och omfördela befintliga resurser för att i så stor utsträckning som möjligt möta behoven.

¹³ Eleverna 19 och 27

¹⁴ Eleverna 19, 24, 27, 28 och 29

¹⁵ Elev 29

Huvudmannen uppger också att enligt CFL:s rutiner krävs ett åtgärdsprogram när studiehandledning ska ges till en elev som inte är att betrakta som nyanländ. I dessa fall betraktas studiehandledningen som särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att i utbildningen inom skolväsendet ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 3 kap. 12 i § skollagen framgår att en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet.

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Av förarbetena framgår att studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som syftar till att ge eleven möjlighet att nå de kunskaper som minst ska uppnås. Studiehandledning på modersmålet kan ges som extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller som särskilt stöd (prop. 2017/18:194 s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte säkerställer att elever vid Höglundaskolan får studiehandledning på modersmålet i den omfattning som de är i behov av. Av utredningen framkommer att flertalet elever endast får studiehandledning i enstaka ämnen, trots att skolan bedömt att eleverna är i behov av en mer omfattande studiehandledning i fler ämnen. Vidare framkommer att omfattningen av studiehandledningen för skolans elever i praktiken begränsas av de resurser huvudmannen avsätter för studiehandledning. Huvudmannen har inte under läsåret 2025/26 försökt att rekrytera fler studiehandledare för att kunna möta elevernas behov av studiehandledning. När omfattningen av stödet inte baseras på elevers individuella behov, utan på de resurser huvudmannen tilldelat verksamheten, uppfylls inte författningens krav.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen uppställer krav på att skolan utarbetar åtgärdsprogram för elever som inte bedöms vara nyanlända, för att eleverna ska få stödinsatser i form av studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionen bedömer att detta förfarande inte är förenligt med författningarna. Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som syftar till att ge eleven möjlighet att nå de kunskaper som minst ska uppnås. Studiehandledning på modersmålet kan ges både som extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller som särskilt stöd. Därför kan inte huvudmannen kräva att skolan ska utarbeta åtgärdsprogram för samtliga elever som skolan bedömer vara i behov av studiehandledning på modersmålet, då det kan vara fråga om studiehandledning i form av extra anpassningar.

För en sådan nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet och vars kunskaper har bedömts, och som har en förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet, utgör studiehandledningen inte särskilt stöd och insatsen ska inte dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Det gäller förutsatt att elevens stödbehov bedöms kunna tillgodoses genom denna, och eventuella andra, åtgärder till stöd för nyanlända elever vars kunskaper har bedömts.

Skolans arbete med mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samband tillsynen har huvudmannen skickat in skolans ordningsregler samt en rutin för hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, vilka båda är beslutade av skolans rektor. Av ordningsreglerna framgår att skoldagen är mobilfri.

Av rutinen för hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning framgår bland annat följande. Mobiler och annan teknisk utrustning med likvärdiga funktioner ska lämnas hemma eller lämnas in till lärare eller annan personal som tar emot eleverna när skoldagen börjar. Efter avslutad skoldag får eleven själv hämta mobiltelefonen eller utrustningen. All personal får omhänderta mobiltelefoner eller annan teknisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen. Om en elev använder mobiltelefon i strid med rutinen eller skollagen, eller om en elev vägrar att lämna ifrån sig sin mobil eller annan teknisk kommunikationsutrustning kontaktas vårdnadshavaren. Vid upprepade tillfällen av vägran kan rektor besluta om disciplinära åtgärder. En av de biträdande rektorerna uppger att om en elev använder telefonen på ett otillåtet sätt kan det leda till samtal med biträdande rektor och om en elev vid upprepade tillfällen kan vårdnadshavare behöva hämta telefonen tillsammans med eleven.

Av intervjuer med elever i både mellan- och högstadiet framkommer att eleverna känner till att de ska lämna in mobiltelefonen vid skoldagens början. Av intervjuer med både lärare och elever framkommer att eleverna inte alltid följer denna regel och att det förekommer att eleverna lämnar mobiltelefonerna i sina skåp eller bär med sig mobiltelefonen under skoldagen. Lärare uppger att i mellanstadiet följer de allra flesta eleverna regeln, men i vissa klasser i högstadiet finns det elever som inte lämnar in sina mobiltelefoner till lärarna. I vissa klasser förekommer viss användning av mobiltelefoner under lektionstid, men eleverna lägger undan mobiltelefonen vid tillsägelse. Av intervjuer med lärare och medlemmar i elevhälsan framgår vidare att ett fåtal elever har tillåtelser att använda mobiltelefoner som extra anpassning eller särskilt stöd.

Av intervjuer med lärare framkommer vidare att vissa elever under lektionerna använder mobiltelefonen för att lyssna på musik eller tar upp mobilen för att göra något annat. Av intervjuer med biträdande rektorer och lärare framkommer vidare att det finns även vissa tillfällen då elever under skoltid i har använt mobiltelefonen i syfte att kränka andra elever. Detta sker främst på högstadiet.

Några lärare uppger att det saknas konsekvenser för elever som bryter mot reglerna om mobiltelefonanvändning. Vissa lärare är konsekventa med att eleverna ska lämna in telefonerna på morgonen men det är olika mellan lärare i vilken mån de upprätthåller den regeln. En lärare uttrycker att om hen skulle stanna upp och ta mobilerna från alla elever som har en sådan på sig skulle hen inte få göra annat. Några lärare uppger att de har beslagtagit mobiltelefoner från elever, medan andra säger att de inte gjort det. Vidare framkommer av intervjuer med elever i högstadiet att eleverna uppfattar att lärarna inte alltid är konsekventa i att upprätthålla skolans mobilförbud. Lärarna agerar olika, vissa lärare påminner eleverna om att lämna in mobilerna medan vissa lärare ser förbi regeln. Om en elev använder mobiltelefonen på lektioner gör vissa lärare ingenting åt det medan vissa lärare omhändertar telefonerna. De biträdande rektorerna uppger att rutinerna kring användning av och omhändertagande om mobiltelefonerna inte tillämpas konsekvent av skolans personal, även om det finns en samsyn kring dessa.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 a § första stycket skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen ges möjligheter till kompetensutveckling.

Av 5 kap. 4 a §§ skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande om de utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall.

Av 5 kap. 4 e¹⁶ § skollagen framgår att det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 4 b-4 d §§ skollagen som beslutas av rektorn.

Av 5 kap. 4 d § skollagen i dess lydelse enligt SFS 2026:1198 framgår bland annat att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för att hantera omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4, 4 b och 4 c §§ skollagen. Rektorn beslutar om de skriftliga rutinerna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det finns skriftliga rutiner för hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som innehåller information om hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske.

Skolinspektionens utredning visar dock att trots skolans regler och rutiner så finns det elever som bryter mot regeln om att lämna in sin mobiltelefon, och som under lektionstid använder mobiltelefoner, vilket utgör en brist. Det saknas även konsekvenser för elever som inte lämnar in telefonerna då endast vissa av skolans lärare upprätthåller regeln för omhändertagande av mobiltelefoner. Skolan behöver mot bakgrund av detta säkerställa att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enbart används enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

¹⁶ 5 kap. 4 e § skollagen får enligt SFS 2026:1198 en ny beteckning, 5 kap. 4 d § skollagen. Ändringen gäller från och med den 1 augusti 2026.

Sundsvalls kommuns verksamhet vid Höglundaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning. Det finns därför skäl att förelägga Sundsvalls kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Johannes Behndig

Beslutsfattare
Signerat av: Johannes Behndig

X Stina Johansson

Föredragande
Signerat av: Stina Johansson